

ร่วมกันปฏิรูปประเทศไทยแบบถาวร

ปัญหาของการคิดแบบถือพวกทางสังคม (Sociocentrism)

คนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าความคิดฝังในที่ชาดวิจารณ์ญาณที่ตนมีอยู่เป็นตัวสร้างอคติและความ得意ฉันทันที่ขึ้นในสังคมหรือวัฒนธรรมของตนเอง: นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาได้ชี้ให้เห็นว่านี่คือสภาวะที่กำลังเกิด “การกั้นเขตทางวัฒนธรรม” ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เกิดจากการคิดแบบถือพวกทางสังคม ซึ่งรวมถึง:

- แนวโน้มที่ชาดวิจารณ์ญาณในการยึดถือพวกพ้อง, สังคม, วัฒนธรรม, ชาต, ศาสนาและเผ่าพันธุ์ของตนว่า...มีความเหนือกว่า
- แนวโน้มที่ชาดวิจารณ์ญาณในการเลือกยอมรับคำกล่าวถึงพวกตนแต่ในทางที่ดี และยอมรับคำกล่าวถึงพวกอื่นที่คิดแตกต่างจากเราในทางที่ไม่ดี
- แนวโน้มอย่างชาดวิจารณ์ญาณในการรับบรรทัดฐาน (norm) และความเชื่อของกลุ่มยอมรับเอกลักษณ์ของกลุ่ม และยอมประพฤติปฏิบัติตนตามกลุ่มโดยปราศจากความนึกคิดว่าถูกต้องเหมาะสมแล้วหรือไม่
- แนวโน้มในการทำหรือไม่ทำตามข้อห้ามของกลุ่มอย่างมีติดบอด (บ่อยครั้งเป็นไปโดยปราศจากกฎเกณฑ์หรือโดยการถูกขู่เข็ญ)
- ล้มเหลวในการคิดที่เลยออกนอกกรอบที่มีอคติในวัฒนธรรมของตน
- ล้มเหลวในการเรียนรู้และนำความนึกคิดของวัฒนธรรมอื่นมาใส่ใจ (วัฒนธรรม) ตน – เพื่อช่วยให้การคิดเกี่ยวกับสังคมโลกของตนกว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้น)
- ล้มเหลวในการแยกความแตกต่างระหว่าง จริยธรรมสากล ออกจากข้อปฏิบัติและข้อห้ามของวัฒนธรรมเชิงสัมพัทธ์ภาพ¹ (relativistic culture) ของตน
- ล้มเหลวในการตระหนักว่าสื่อสารมวลชนในทุกวัฒนธรรมเขียนข่าวด้วยมุมมองเดียวของวัฒนธรรมนั้นๆ
- ล้มเหลวในการคิดในเชิงประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา (ดังนั้นจึงตกอยู่ในกับดักของวิธีการคิดอย่างปัจจุบัน)
- ล้มเหลวในการมองเห็นว่าการคิดแบบถือพวกทางสังคมเป็นสิ่งที่คิดขวางหน้าเห็นยวการพัฒนาทางพุทธปัญญา

การคิดแบบถือพวกทางสังคม เป็นตราเครื่องหมายของสังคมที่ชาดวิจารณ์ญาณ การคิดลักษณะนี้จะลดลงได้ก็ด้วย การคิดแบบข้ามวัฒนธรรมและการคิดที่มีใจเปิดกว้างและยุติธรรม การคิดเชิงวิจารณ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (ที่...กระทรวงศึกษาฯ จะต้องบังคับให้เรียนหากจะปฏิรูปประเทศ)

เดชา บุญค้ำ ตัดตอนจาก (น. ๒๔): http://www.criticalthinking.org/files/CT_Concepts-Thai.pdf

¹ วัฒนธรรมของสังคมใดสังคมหนึ่งที่หล่อหลอมสมาชิกของสังคมด้วยความสัมพันธ์ที่เกิดจาก ความเชื่อ ประเพณีและจริยธรรมที่สังคมนั้นๆ ยึดถือซึ่งอาจแตกต่างจากสังคมอื่น เช่นสิ่งผิดของสังคมหนึ่งอาจถูกต้องในอีกสังคมหนึ่ง-ผู้แปล